

Berättelse ang.
brandväsendet i en del
af norra Tysklands
mindre städer /

20 Kommun. Brandväs. Br.

National Library
of Sweden

GUSTAFSON, H.

Förvaltn.
Kommun.
Brandväs.
(Br.)
8

BERÄTTELSE

ANGÅENDE

BRANDVÄSENDET

I EN DEL AF NORRA TYSKLANDS MINDRE STÄDER

AFGIFVEN TILL

STYRELSEN FÖR STÄDERNAS ALLMÄNNA BRANDSTODSBOLAG

AF

DESS INSPEKTÖR

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1895.

Till Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag.

Öfver den utrikes resa, som jag, jemlikt Herrar Delegares i Städernas Allmänna Brandstodsbolag vid 1894 års bolagsstämma fattade beslut, den 8 sistlidne Maj anträdde till Tyskland för att studera brandväsendet i nämnda land, öfverlemnas härmed följande berättelse.

Under vistelsen derstädes kom jag i tillfälle att närmare undersöka brandväsendet i nedannämnda städer:

Rostock och Wismar, båda belägna i Stor-Hertigdömet Mecklenburg-Schwerin,

Lübeck,

Bergedorf, belägen i Hamburgs omgifning,

Lüneburg, belägen i provinsen Hannover, samt

Kiel och Neumünster, båda belägna i provinsen Schleswig-Holstein.

Rostock.

Invånareantal: omkring 50,000.

Brandchef: Herr K. Kerner.

Brandkåren, som under loppet af år 1896 kommer att omorganiseras till fast, kasernerad kår med skyldighet att jemväl biträda vid stadens gaturenhållning, består för närvarande af, förutom befäl, 12 man, hvilka hvarje natt finnas tillgängliga å brandstationen. Af detta manskap utgöra 3 en s. k. stamtrupp. Dessa sysselsättas redan nu delvis med stadens gaturenhållning. De öfriga, som under dagen utöfva hvar sin näringsverksamhet

utom brandstationen, stå i förbindelse med denna genom elektriska ledningar till respektive hem och arbetslokaler. Aflöningen utgör för stammanskapet 750 Mark pr man och år samt för det öfriga 2 Mark pr man för hvarje utryckning till öfning eller dämpande af eldsvåda.

Förutom ofvannämnda brandmanskap finnes dels en reservkår å 100 man, hvilka sammankallas medelst signalhorn, och dels stadens allmänna brandvärn.

Den fasta äfvensom reservkåren öfvas i regel en gång hvarje vecka och tillkallas alltid genom oförberedd larmsignal.

Brandtelegraf finnes, och kan med densamma utbruten eldsvåda tillkännagifvas från 12 st. brandskåp, belägna inom stadens tätare bebygda delar.

På det nattetid dessa brandskåp lätteligen må kunna skönjas äro i närmast intill ett sådant skåp belägna gaslykta insatta röda glas.

Staden eger vattenledning, som dock på grund af sitt svaga tryck ej kan begagnas för direkt eldsläckning.

Byggnadssätt: nästan alla boningshus äro af sten och i allmänhet ganska höga. Gatorna äro oftast af ordinär bredd, de äldre dock smala och krokiga.

Wismar.

Invånareantal: omkring 17,400.

Brandchef: Herr N. N. Böhmke, skorstensfejaremästare.

Jemte stadens allmänna brandmanskap finnes en särskild kår, som ej är kasernerad, bestående af:

1 brandchef, tillika befälhafvare öfver värnpligtiga kåren,	
1 1:sta brandmästare med lön för år.....	Mark 300: —
1 2:dra " " " ".....	" 180: —
7 ordningsmän " " " ".....	" 70: —
23 brandkarlar " " " ".....	" 60: —

Hvarje natt finnes en brandkarl å stationen såsom nattvakt. Honom åligger att mottaga brandsignal samt vidtaga åtgärder för brandredskapens iordningställande, så att densamma vid behof må hastigt kunna uttagas m. m.

Staden är indelad i 4 branddistrikt. Eldsutbrott tillkännagifves genom klämtsignaler, olika för hvart och ett distrikt.

Vattenledning finnes, men som dess tryck är ringa, kan den ej användas för direkt eldsläckning. Staden har dock för afsigt att redan under nästa år låta ombygga densamma, hvarigenom dess effekt kommer att betydligt ökas.

Byggnadssättet är nästan uteslutande godt. Visserligen förekomma delvis smala gator med derintill liggande höga hus, men dessa äro dock alla af sten.

Lübeck.

Invånareantal: omkring 63,500.

Staden eger fast, kasernerad brandkår, bestående utom befäl af 12 man, hvilka bo å brandstationen samt äro gifta. Dessutom finnas 3 reservafdelningar. Den 1:sta reserven utgöres af 60 man, hvaraf större delen derjemte sysselsättes med stadens gatuhållning. Den 2:dra reserven räknar 87 samt den 3:dje 100 man. Reservmanskabet är boende på skilda ställen inom staden; det till 1:sta och 2:dra reserven hörande står medelst elektriska ledningar i förbindelse med brandstationen samt bär i likhet med det kasernerade manskabet vid eldsläckning och öfningar uniform.

Vattenledning finnes, men som dess tryck är ganska svagt, kan den ej användas för direkt eldsläckning. För detta ändamål nyttjas flera större handkraftssprutor äfvensom 2:ne större ångsprutor, hvilka senare förses med vatten från vattenledningen.

Vid larmsignal uttagas derjemte ofördröjligen stora vattenvagnar. Om dagarne finnas 2 och om nätterna 8 hästar på stall i brandstationen, hvilken eger ett högt och centralt läge i staden.

Byggnadssätt: Staden är oregelbundet bebyggd, gatorna äro flerstädes trånga och krokiga och boningshusen höga; dock äro dessa nästan uteslutande uppförda af sten.

Bergedorf.

Invånareantal: omkring 9,000.

Brandchef: Herr S. Mönning, kopparslagaremästare.

Förutom det allmänna värnpligtiga brandmanskabet eger staden en särskild aflönad brandkår, bestående af:

1 1:sta sprutmästare med lön för år.....	M. 500: —
1 2:dra " " " " " "	300: —
4 sprutchefer " " " "	60: —
8 strålförare " " " "	24: —
8 räddningsmän " " " "	24: —
34 pumpare " " " "	18: —
2 hornister " " " "	18: —

Brandkåren lyder under brandstyrelsen, hvars ordförande utöfvar högsta befälet. Sprutmästarne antagas af magistraten och borgarpresentationen.

Sprutcheferna väljas af brandstyrelsen och förvalta sin syssla som förtroendeuppdrag. Brandmanskapet antages af ordföranden i brandstyrelsen.

Brandkåren är indelad i 2 troppar, hvarje tropp i 2 halftroppar för 2 sprutor. Sprutmästarne tjenstgöra som troppchefer; i spetsen för hvarje halftropp, bestående af 2 strålförare, en räddningsman och 13 sprutkarlar, erforderligt manskap till 2:ne sprutor, står en sprutchef. Brandredskapen förvaras i 3:ne spruthus.

Den 2:dra sprutan till hvarje halftropp tjénar såsom reservspruta och framföres i händelse af eldsvåda blott vid stormklockans larmsignal eller på uttrycklig befallning.

Öfningar med brandkåren företages i mån af behof och minst 4 gånger årligen, nemligen 2 under sommaren och 2 under vintern.

Vid åskväder, stark storm eller eljest, då större fara för eldsvåda förefinnes, anordnas särskild vakttjänst.

Brandkåren allarmeras antingen genom horns signaler eller vid tillbud till svårare eldsolycka genom klämtning med stormklockan i kyrktornet.

Hvarje medlem i kåren är skyldig att, då han befinner sig utom hörhåll för brandsignaler, vidtaga sådana åtgärder, att han såväl dagtid som nattetid kan utan dröjsmål erhålla underrättelse om skedd allarmering.

Samtliga egare af hästar inom kommunen äro skyldiga att mot ersättning, som magistraten för hvarje särskildt fall bestämmer, för brandväsendets ändamål lemna erforderligt anspann.

Sprutmanskapet godtgöres för lemnadt biträde enligt följande taxa:

A. Vid eldsvåda.

	M. Pf.
Strålförare och räddningsmanskap	3: —
Sprutmanskap.....	
	2: —
Strålförare och räddningsmanskap	2: —
Sprutmanskap.....	
	1: —
Hornblåsare för hvarje allarmering.....	2: —
för eftersläckning pr. timme.....	— 30

B. För aflägsnandet från brandstället af farliga spillror, för en half dag, beräknad till 4 timmar..... 2: 50

C. För vakthållning vid åskväder eller af andra orsaker:

för 1:sta timmen.....	— 50
» hvarje efterföljande timme.....	— 30

D. För öfningar och prof med undantag af dem, som hållas å aflöningsdagarna vid slutet af hvarje kvartal fortfara öfningarna eller profven längre än 2 timmar, betalas för hvarje ytterligare påbörjad timme ..... — 30

E. För särskilda arbeten, hvilka afse materielens skötsel, såsom rengöring af sprutor, slangtorkning m. m. godtgöres

för 1:sta timmen med.....	— 50
» hvarje derpå följande timme med.....	— 30

På det större eldsvådor derigenom måtte förekommas samt nattetid utbruten eld lättare upptäckas, har vid stadens brandväsende anstälts en särskild nattvaktskår, bestående under sommaren af 6, under vintern af 12 man.

De antagas af ordföranden i brandstyrelsen samt undersökas och kontrolleras särskildt af sprutmästarna.

Nattväktarna kunna jemväl anförtros den för brandväsendet främmande funktionen att vara säkerhetspolis, såvida detta uppdrag icke menligt inverkar på deras egentliga verksamhet.

De förses med lämplig utrustning på brandkassans bekostnad och erhålla för sin tienstgöring en månadspenning af 30 Mark.

På det kontrollen å dessa väktare må blifva så fullständig som möjligt, har staden för afsigt att under närmaste tiden låta uppföra ett särskildt vakthus, som tillika blir brandstation.

I sammanhang härmed kommer jemväl brandtelegraf att inrättas.

Vattenledning finnes med ett öfvertryck af 3—4 kg. pr. kvcm., men som rörens inre diameter i allmänhet blott utgör 100 mm., är densamma mindre användbar för direkt eldsläckning. Denna olägenhet kommer dock att under närmaste tiden aflägsnas, alldenstund staden under nästkommande år ärnar låta utbyta dessa rör mot sådana, som ega en inv. diameter af 127 mm. och derutöfver.

Byggnadssättet är särdeles gynsamt. Nästan alla boningshusen äro uppförda af sten, blott ett fåtal af reveteradt korsvirke.

Lüneburg.

Invånareantal: omkring 21,500.

Brandchef: Befälhafvaren för frivilliga brandkåren, Herr Ad. Westphal, är tillika chef för stadens allmänna brandmanskap.

Detta tjänstgör i allmänhet endast såsom reserv, under det att den egentliga eldsläckningen hufvudsakligen bestrides af en frivillig brandkår, hvars medlemmar härför icke uppåräna någon särskild betalning. Den utgöres för närvarande af 12 man befäl, incl. brandcheferna, samt 130 à 140 brandkarlar, hvilka vanligen äro handverkare.

Utom ofvannämnda manskap finnas 60 man, som äro affönade pr. timme och hafva att bestrida eftersläckning, rengöring o. s. v.

Den frivilliga kåren lyder vid eldsvådor och hufvudöfningar under branddirektionens öfverbefäl.

Erforderliga utrustningsartiklar och redskap tillhandahållas kåren kostnadsfritt af staden, som jemväl ombesörjer behöfliga förbättringar af nämnda föremål.

Nya medlemmar i kåren antagas uppå derom gjord ansökan efter kärbefällets bepröfvande bland stadens oförvitlige borgare och andra innevånare.

Den frivilliga brandkåren är på militäriskt sätt organiserad och indelas allt efter behof i troppar och afdelningar deraf.

Medlemmar, hvilka önska tillhöra klättraretroppen (der Steigerzug), måste styrka sin färdighet dertill genom prof, som under brandchefens ledning och i närvaro af chefen för klättraretroppen anordnas af läraren för manliga gymnastikföreningen (der Männerturnverein).

Ledamot, som af helsoskäl icke längre kan tjänstgöra i brandkåren, men tillförene med heder deltagit i dess verksamhet,

kan såsom passiv medlem fortfarande tillhöra densamma. Sådan ledamot erlägger till kårens kassa ett årligt bidrag af 2—4 Mark. Dessutom kunna hedersledamöter utses af Generalförsamlingen på hemställan af kårbefälet.

Såsom befälhafvare för frivilliga brandkåren står en brandchef (Hauptmann), hvilken vid sin sida har tvänne underbefälhafvare; i spetsen för hvarje tropp står en troppchef, och hvarje afdelning lyder under en roteanförare.

Brandchefen leder den frivilliga brandkåren vid eldsläckning och öfningar samt representerar densamma jemväl vid öfriga tillfällen.

Vid brandchefens sida står kårbefälet såsom rådgifvande och beslutande myndighet. Det består, förutom brandchefen och de båda vice brandcheferna, af troppcheferna, roteanförarne samt en representant för kårens passiva ledamöter.

Kårbefälet beslutar blott i sådana angelägenheter, hvilka icke enligt lag äro underkastade brandchefens eller Generalförsamlingens afgörande. Generalförsamlingen består af samtliga medlemmar i den frivilliga brandkåren.

Hvarje år i Mars eller April utses kårcheferna. Brandchefen väljes af och inom kåren, men valet måste underställas Branddirektionens bekräftelse.

Vice brandcheferna tillsättas inom kåren af brandchefen; troppcheferna af sina troppar och roteanförarne af sina afdelningar; dock måste dessa val underställas brandchefens stadfästelse.

Kårbefälet väljer inom sig en räkenskapsförare samt tvänne ledamöter i styrelsen för understödkassan.

I förening med magistraten utser brandchefen bland brandkårens medlemmar en materialförvaltare, som öfvervakar handhafvandet af samtliga till kåren öfverlemnade såväl som kårens egna redskap och utrustningspersedlar, öfver hvilka föres en fullständig inventariebok.

Den frivilliga brandkåren bär såsom uniform om sommaren en lätt och om vintern en tjockare fodrad yllekavaj.

Uniformerna äro stadens egendom. Kårens passiva medlemmar bära ingen uniform utan hafva såsom igenkänningstecken en ärmbindel, hvaremot hedersledamöter äro berättigade att bära uniform.

Öfningar med kåren företagas, när brandchefen finner sådana erforderliga. En gång om året skall en hufvudöfning efter Branddirektionens anvisning ega rum.

Efter hvarje eldsvåda undergå samtliga redskap och utrustningspersedlar en noggrann inspektion, och härpå följer ett sammanträde med kåren, hvarvid dess verksamhet vid branden samt dervid eventuelt framträdande brister eller missförhållanden blifva föremål för gemensamma öfverläggningar.

Räkenskapsföraren håller räkning öfver brandkårens inkomster och utgifter. Inkomsterna utgöras af magistratens bidrag till förvaltningskostnader, de passiva medlemmarnes afgifter, räntor samt frivilliga bidrag, skänker och belöningar.

Med dessa medel bestridas kostnaderna för förvaltningen samt förfriskningar åt manskapet under tjenstgöring.

Till förmån för sådana medlemmar af den frivilliga kåren, som vid eldsvåda eller öfningar blifvit skadade, äfvensom för efterlevande till dem, hvilka i tjensten förlorat lifvet, finnes inrättad en på särskild lag grundad understöds-kassa med egen styrelse. Hvarje aktiv ledamot i kåren eger rätt att, då grundad anledning dertill förefinnes, framställa anspråk på visst understöd ur denna kassa. Dessutom tillhör kåren den för Hannover gemensamma »provinsial-brandkassan för under tjensten skadadt brandmanskap», till hvilken belöpande bidrag erlägges med $\frac{2}{3}$ af staden och med $\frac{1}{3}$ af den ofvannämnda frivilliga kårens kassa.

Om magistraten sådant önskar, må medlemmar af den frivilliga kåren kunna användas såsom förmän vid vattenledningen, vid den arbetskår, som ombesörjer eftersläckning, äfvensom vid andra afdelningar af stadens eldsläckningsmanskap.

De behöfva i så fall icke deltaga i den frivilliga kårens öfningar, men behålla i öfrigt alla en medlems i densamma rättigheter och skyldigheter och äro berättigade att bära den frivilliga kårens uniform.

Nattvakten i staden utöfvas af polispersonalen och kontrolleras af polismyndigheten. Denna kontroll kommer dock, enligt brandchefens förmodan, att framdeles af honom öfvertagas.

Eldsvåda tillkännagifves från brandskåp, uppsatta i gathörnen; och mottagas signalerna å den inom polisstationen befintliga centralapparaten.

Så snart sådan signal ingått, alarmeras ofördröjligen befalet samt en stor del af manskapet, som medelst ledningar till respektive bostäder äro i elektrisk förbindelse med polisvaktkontoret. Det öfriga manskapet underrättas om eldsutbrottet medelst 14 stycken å olika platser inom staden å de högsta hustaken upp-

satta elektriska ringverk, hvilka samtliga kunna försättas i verksamhet från centralstationen. Jemte dessa apparater användas äfven signalhorn för tillkännagifvande af utbruten eld. För att vara viss på, att en inkommen brandsignal icke är att anse som falskt alarm, telefonerar apparatvakten från centralstationen till någon i respektive brandskåpets närhet boende köpman eller dylikt, från hvilken tillförlitligt svar kan erhållas, huruvida eld utbrutit i grannskapet.

Hela brandkåren öfvas i regel 17 gånger om året.

Brandredskapen, som består af 8 handkraftssprutor, 4 brandpostkärror, mekaniska räddnings- och strålförarestegar m. m., är placerad i ett af sten för detta ändamål uppfördt hus, hvars öfra våning lemnar rymlig plats för vaktkarl, expedition och samlingsrum för befäl äfvensom en del manskap.

Inom denna lokal finnas tidskrifter, bibliotek m. m., hvilket allt bekostas af staden.

Den frivilliga brandkåren har inom sig bildat jagt- och sportklubb m. fl. dylika föreningar.

Till ledig plats inom densamma anmäla sig vanligen flere sökande.

Såväl stadens brandchef som brandchefen i Hamburg uttalade sin tillfredsställelse med brandstationen och de i densamma vidtagna anordningarne till manskapets upplysning samt förströelse, och äfven mig syntes brandstationen jemte omskrifna anordningar synnerligen tilltalande.

Staden har vattenledning med 3 atmosferers öfvertryck. Rören, hvaraf större delen ega en inre diameter af endast 100 mm., äro invändigt svårt rostade, men skola inom närmaste tiden utbytas mot gröfre sådana.

Byggnadssättet: nästan alla boningshusen äro af sten; likaså de flesta uthusen. Stadens byggnadsordning medgifver ej uppförandet af boningshus af trä.

Kiel.

Invånareantal: omkring 60,000.

Brandväsendet består af:

1:o	{	En stående vakt:
		2 vakthafvande befäl,
		17 brandsoldater,

- 4 kuskar samt
 4 hästar.
 En frivakt:
 1 vakthafvande befäl,
 5 brandsoldater samt
 2 kuskar.
- 1:o { Vakten betjenar:
 1 redskapsvagn,
 1 mekanisk stege å 25 meter,
 1 spruta med 2 strålrör.
 Vaktmanskabet har 48 timmars tjenstgöring och 24 timmars ledighet; vid eldsutbrott är vakt, som för tillfället åtnjuter permission, skyldig att inträda i tjenstgöring.
- 2:o { En frivillig brandkår, bestående af omkring 150 man.
 Denna betjenar:
 2 stegar, å resp. 17 och 12 meter,
 4 sprutor,
 1 stegkärra,
 2 slangkärror samt
 1 extinktörkärra.
- 3:o { Stadens allmänna brandkår, som räknar 400—500 man.
 Denna kår betjenar:
 8 sprutor samt
 4 slangkärror.
- 4:o { En räddningskår, bestående af:
 4 murare samt
 4 timmermän.
 De betjena 1 räddningskärra.

Kostnaden för eldsläckningsväsendet belöper sig till 30,000 Mark för år.

Vid uttryckning med fasta kåren visade sig densamma kunna med nödig utrustning infinna sig cirka 500 meter från brandstationen inom 4 minuter efter gifven oförberedd larmsignal.

Bland redskapen märktes en större mekanisk stege samt en särdeles ändamålsenlig magnesianterna, denna senare afsedd för strålförare vid intensiv rök.

Staden eger brandtelegraf samt vattenledning.

Byggnadssättet. Nästan alla boningshus äro af sten. Af reveteradt korsvirke få endast sådana byggnader uppföras, hvilkas längd, bredd och vägghöjd icke öfverstiga resp. 12, 8 och 6 meter,

af oreveteradt trä endast småbodar, stånd och liknande byggnader utan eldstad, hvilka icke kunna anses såsom hus i egentlig mening.

Neumünster.

Invånareantalet: omkring 21,000.

Brandchef: Herr Ch. Siewers, Snickaremästare.

Brandstyrkan utgöres af:

dels allmänna kåren, som dock vanligen endast tienstgör såsom reserv, och

dels frivilliga kåren:

Denna sistnämnda räknar 3 öfverbefälspersoner samt 109 man underbefäl och manskap, för hvilka staden bekostar uniform och öfrigt utrustning. Manskapet består hufvudsakligen af handtverkare. På flera ställen inom staden äro placerade s. k. hornblåsare, hvilka vanligen äro småhandlande eller dylikt. Utanpå en sådan medlems butikdörr finnes anbringad en lätt synbar skylt med inskriptionen: »Feuermelde» (anmälan om eldsvåda).

12 nattvaktare patrullera å stadens gator under hela natten. De utgöras af unga polismän och kontrolleras genom här och hvar anbragta kontrollur, hvilka skola på bestämda tider af nattvakten uppdragas. Detta manskap är försedt med lurar; då någon af detsamma signalerar eldsvåda, upprepas signalen af de öfrige.

Brandredskapen, som hufvudsakligen utgöres af 2:ne uppfordringsverk och 2:ne trycksprutor, slangkärror, mekaniska stegar, hakstegar m. m., förvaras i ett inom staden centralt beläget spruthus. Detta är försedt med slangtorn och innesluter i öfra våningen bostad för brandmästare äfvensom samlingslokal för befäl och en del af manskapet.

Inom kåren finnes en sport- och gymnastikförening.

Under sommartiden förrättas öfningar med brandkåren 2 gånger i månaden, under vintern endast 1 gång i månaden.

Vid eldsvåda verkställes eftersläckningen af 60 därför särskildt aflönade personer.

Staden eger hvarken vattenledning eller ångsprutor, men har låtit inom olika delar af stadsplanen inrätta 12 st., uteslutande för brandväsendet afsedda rörbrunnar, hvilka hvardera lemna omkring 300 liter vatten i minuten.

Bland stadens brandinventarier märktes en särdeles ändamålsenlig rökmask eller respirationsapparat, vid hvars begagnande ren luft medelst bälg tillføres genom en mindre slang.

Dylika rökmasker tillverkas af Ingeniören Gustav Kleeman i Hamburg.

Byggnadssättet är mycket godt; boningshusen äro med få undantag uppförda af sten.

I Tyskland grundar sig likasom hos oss eldsläckningsväsendet inom städerna ytterst på de allmänna värnpligtiga brandkårerna.

Jemte dessa, som emellertid vanligen endast fungera såsom reserver, finnas:

1:o) sådana, hvilkas medlemmar uteslutande egna sig åt detta yrke (Berufs-Feuerwehren). Brandkårer af detta slag äro upprättade i Berlin, Hamburg, Bremen, Danzig, Königsberg, Stettin m. fl. städer.

2:o) sådana, hvilkas medlemmar vanligen hafva ett eget handverk, men hvilka mot ersättning äro skyldiga att inställa sig vid brandkårsöfningar samt eldsläckning. Desse personer erhålla i regel betalning per timme för dervid lemnadt biträde.

I en del städer utgår ersättningen på så sätt, att brandkarlarne i spruthusets omedelbara närhet erhålla fri bostad, hvarest de kunna utöfva sitt handverk, mot förbindelse att icke längre aflägsna sig från hemmet än att de i händelse af eldsvåda ofördröjligen kunna efter skedd signal infinna sig å brandstället (Pflicht-Feuerwehren). Exempel på en sådan kår enligt första alternativet lemnar den i det föregående angifna staden Bergedorf.

3:o) sådana, hvilkas medlemmar göra det till en hederspligt att utan betalning förrätta brandkårstjänst (Freiwillige Feuerwehren).

Kårer af detta slag finnas upprättade i de flesta af Tysklands medelstora och mindre städer; bland dem äro de ofvan anförda Lüneburg och Neumünster.

I några städer finner man en liten fast kasernerad stam, hvilken vid större eldsvådor förstärkes med manskap från kårer af de slag, som i mom. 2:o och 3:o angifvits. Så är exempelvis förhållandet i städerna Rostock och Kiel.

Enligt den erfarenhet, hvartill man i Tyskland kommit beträffande de olika slagen af brandkårer, är en väl organiserad fast kår utan gensägelse att föredraga framför de på annat sätt inrättade, men den ställer sig också dyrbarast.

Dernäst i duglighet kommer en god frivillig kår; den erbjuder tillika fördelen att vara billigast. En sådan kår har visat sig bäst motsvara sitt hufvudändamål, då dess biträde i och för eldsläckning icke alltför sällan påkallas.

Kombinationen: Freiwillige Feuerwehr und Pflicht-Feuerwehr i en och samma stad har endast sällan visat sig ändamålsenlig.

I sådana städer, hvarest jemte det allmänna manskapet äfven en frivillig brandkår förekommer, anförtros vanligen högsta befälet öfver stadens samfälda brandväsende åt chefen för den frivilliga kåren.

En jmförelse mellan brandväsendet i Sverige och Tyskland gifver vid handen, att det senare i allmänhet är mera effektivt än vårt, särskildt med hänsyn till signalering, öfning och nattbevakning. De brister, som i nämnda hänseende vidlåda vårt eldsläckningsväsende blifva så mycket mera i ögonen fallande, om man besinnar, att byggnadssättet i Tysklands städer är betydligt mera betryggande mot större eldsvådor än hvad förhållandet är hos oss, der de flesta städer äro uppförda af nästan uteslutande höga och tätt sammanbygda trähus.

I Tysklands stadssamhällen förekomma endast undantagsvis boningshus af korsvirke eller trä; alla de öfriga äro af sten.

Också har erfarenheten visat, att Tysklands städer icke utgjort skådeplatsen för sådana eldsolyckor som de, hvilka tid efter annan och icke minst under de senaste decennierna öfvergått flera af våra stadssamhällen; olyckor, hvilkas tillkomst endast kan förklaras derigenom att brandväsendet i våra städer icke i allmänhet motsvarat det eldfarliga byggnadssättet.

Och så länge våra städer fortfarande allmänt bebyggas med boningshus af trä, särdeles oreveterade sådana, torde det endast med mycket stora uppoffringar blifva möjligt för dessa kommuner att åstadkomma ett fullt betryggande brandvärn. Det vill därför synas, som borde omtanken om egna pekuniära fördelar och hänsynen till de stora allmänna intressen, som för ett samhälle äro förknippade med dess ostörda utveckling och tillvaro på det kraftigaste mana våra städer att med första öfvergå till användandet af ett mot eldfara mera betryggande byggnadssätt än det,

som ännu allmänt är rådande; och bör dervid särskildt iakttagas att trä såsom materiel till ytterväggar undvikas.

Jemte det mera betryggande byggnadssättet bidraga i väsentlig mån de i Tysklands medelstora och mindre städer allmänt inrättade frivilliga brandkårerna att förekomma större eldsolyckor. Dessa brandkårer bilda vanligen derjemte inom sig sportsällskap, hvarigenom tillfälle beredes icke blott till omvexling och förströelse utom tjensten utan jemväl till förvärfvandet af större gymnastisk färdighet, hvilket särskildt för ett eldsläckningsmanskap är till stor fördel.

I den ofvan intagna beskrifningen öfver brandväsendet i staden Lüneburg återfinnas i sina hufvuddrag de bestämmelser, enligt hvilka sådana frivilliga brandkårer i allmänhet äro organiserade.

De iakttagelser rörande eldsläckningsväsendet i Tysklands städer, jag under min vistelse derstädes var i tillfälle att anställa, gifva ytterligare stöd åt den af mig i åtskilliga till Styrelsen ingifna utlåtanden angående brandväsendets ordnande i en del af våra städer framställda åsigten, att det för våra mindre stadsamhällen, hvilka af ekonomiska skäl icke se sig i tillfälle att inrätta fullt effektiva fasta brandkårer, vore särdeles fördelaktigt, om de af personer, tillhörande den värnepligtiga brandstyrkan, kunde uppställa en mindre kår, hvars medlemmar antingen på frivillighetens väg eller ock mot någon ersättning åtog sig att genom erforderliga öfningar söka förvärfva noggrann kännedom och färdighet i handhafvandet af brandredskapen för att vid inträffande eldsvåda snabbt och kraftigt kunna uppträda till eldens bekämpande.

Under förutsättning att dessa kommuner, i likhet med hvad förhållandet är i Tyskland, Österrike, Frankrike m. fl. länder, kostnadsfritt tillhandahölle sådana kårer erforderlig eldsläckningsmateriel, ändamålsenliga uniformer att bäras vid öfningar och eldsläckning, äfvensom för de frivilliga kårernas sammankomster och öfverläggningar lämpliga lokaler, hvarest tillfälle jemväl bereddes medlemmarne att studera tidningar, tidskrifter samt annan literatur rörande brandväsendet, torde det icke möta några synnerliga svårigheter för nämnda kommuner att erhålla ett jemförelsevis billigt och godt brandvärn.

På det en kår af nämnda slag jemväl nattetid må med erforderlig snabbhet kunna vid inträffad brand påbörja släckningsarbetet, en omständighet af den allra största betydelse sär-

deles beträffande våra eldfarligt bygda landsortsstäder, är det nödvändigt, att dess medlemmar genom elektriska ledningar till resp. hemmen sättas i förbindelse med den vid centralapparaten tjänstgörande vakten, samt att nattbevakningen ordnas på ett mera betryggande sätt än som i allmänhet inom städerna är fallet.

Sålunda torde i likhet med hvad förhållandet är flerstädes i Tyskland kontrollen öfver det sätt, hvarpå nattvaktmanskapet fullgör sitt åliggande, lämpligen böra öfverflyttas från polismyndigheten till brandkårsbefälet, som gifvetvis har det största intresset af att ett eldsvådetillbud upptäckes i dess första början, alldenstund derigenom brandmanskapets arbete kan i högst väsentlig grad underlättas.

De frivilliga brandkårerna inom Tyskland hafva sinsemellan bildat särskilda provinsföreningar, tillsammans omkring 20, hvilka åter gemensamt bilda en centralkomité, med ändamål att uppmuntra och fullständiga organisationen af Tysklands brandväsende.

Den har jemväl till syfte att genom samlande af statistiska uppgifter rörande olika grenar af brandväsendet dels kontrollera det sätt, hvarpå kårerna fullgöra sina åtagna pligter, dels tillgodogöra den erfarenhet, beträffande orsakerna till inträffade eldsvådor och sättet för deras bekämpande, som är att inhemta under de skilda kårernas tjänstutöfning, samt dels schematiskt framställa de olika understöds-kassornas tillstånd och verksamhet.

Slutligen anser jag mig böra nämna, att resan var för mig särdeles lärorik, något som gifvetvis i ännu högre grad varit fallet, om tiden tillät mig att inhemta brandväsendets ställning jemväl i det inre Tysklands städer, samt att mina undersökningar rörande brandväsendet i väsentlig mån underlättades genom det synnerligen erkännansvärda tillmötesgående, som bevisades mig af alla de brandchefer och inspektörer, hvilkas upplysningar och biträde jag för nämnda undersökningar behöfde anlita.

Stockholm den 16 Juli 1895.

Herman Gustafson.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or report.

